

BLISKO (340) *av*

o jasne.

comp i sup (99 + 43) -bliżej (138), -bliży (3), -bliż(e) (1) *MetrKor*; -y *ZapKości*; -éj : -y *ReszPrz* (2 : 1), *CzahTr* (1 : 1); -éj (28), -(e)j (110).

sup na- (39), náj- (4); náj- *Mącz*, *GórnRozm*; nã- : náj- *GórnDworz* (1 : 1), *SarnStat* (8 : 1); na- (36), n(a)- (3); náj-, (3) *GórnDworz*, *GórnRozm*, *SarnStat*, naj- (1) *Mącz*.

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

1. O stosunku przestrzennym; niedaleko, w małej odległości, w sąsiedztwie, w pobliżu, opodal, z niewielkiej odległości; *prope*, *in proximo*, *propinque*, *in propinquo*, *haud procul* *Cn* (456) : Rzekł lew/śiołtro moiá liżko/Przyłtęp ku mnie bárzo blińko *BierEz* K3v, G4v, L4v; *OpecŻyw* 105, 154v; *HistJóz* D3, D4; *MetrKor* 57/119v, 59/280v; *FalZioł* IV 46d; *MiechGlab* *2, *4; *BierRozm* 13; *LibLeg* 10/146v, 11/77; ábowiem iuż fie stał połmiech íprzebránych twoich wewńfech kráynach blińko około nas będących. *RejPs* 118v; *RejJóz* N4v; ktokolwiek do tych drzew bliżey przyłtąpi śmiercią nagłą vmrze. *HistAl* K7, A2v, A7v; *Diar* 23, 65; *LubPs* V; *RejWiz* 25, 64v, 110, 145v, 146v, 150v; Wítańciełz podźmy: otoć ten kthory mię wyda iuż blińko iełt. *Leop Mar* 14/42, *Ex* 3/5, *Num* 32/16, 1.*Mach* 11/4, 2.*Mach* 8/14, *Ioann* 6/19 (9); *RejFig* Bb, Bb5, Dd; Vłyłżał á tám mowią o nim nic dobrego. Dziurką cícho połzeptá/ pomáłu mu łaycie/ By gdzie blińko nie słuchał/ nie bárzo wołaycie. *RejZwierz* 21; *BibRadz Iudith* 13/9, *Mar* 14/42; kazáła mi [*krolowa*] bliżey przyłtąpić/ pytaiąc chcęli co ieść *BielKron* 458, 14v [2 r.], 28v [2 r.], 35, 36v, 75v (36); *KochSat* A4; *Mącz* 151d, 326a, 379a; *SienLek* 2v, 12; A ty [*batwochwalce a kłamce*] nabliżey [Paw] poładzić raczył a práwie ná brzegu/ iedno zepchnąć w ognińte iezioro. *RejAp* 180; *GórnDworz* R2; Kwádrat Figurá/ ma cztery kąty prołtę: á Klin który iełt nabliżey przed nią/ niema w łobie iedno dwa kąty prołtę *GrzepGeom* E; *HistRzym* 25v, 30v, 32, 55v [2 r.], 59; O czym y łam Pan łwiádectwo dawał/ gdy Apołtołowie máłym dziatkom nie dopułzczáli fie blińko cińnąć do niego. *RejPos* 153, 122v, 200v, 208, 213 [2 r.], 347v; *HistLan* C3 [2 r.]; *RejZwierz* 76v, 80, 93, 135, 149v (8); Potym Spachi albo Spáchłár y inni dworzanie łtroyni/ ktorzy łtrzegą zdrowia Cefárlkie⁸⁰ blińko. *BielSpr* 54v, 7v [2 r.], 8, 14v, 19'v, 25v (12); *KochMon* 23; day mi winnicę twoię/ że będę miał ogrod na ziołá/ bo iełt blińko podle do^{mu} mego *BudBib* 3.*Reg* 21/2, *Iudith* 13/9, 1.*Mach* 5/42; *Strum* Dv, D4v, I3v, M2, N; *BudNT Ioann* 19/42; *ModrzBaz* 93, 112; *SkarŻyw* 134, 188, 207, 212, 335 (8); *StryjKron* 306, 410; *CzechEpPORz* **3; *KochJez* B4; *KochMuza* 26; *KochSz* C3v; ále/ kiedy się rozigra Morże/ ábo nieprzyiáciel blińko/ to oni wnet do włyłtkiego přędcy *GórnRozm* Kv; V Trembowle lezy ich [*Kozakow Nizowych*] czternascie set [...] myśli ie tu snáć pode Lwowem blińko połozyc. *ActReg* 48, 144; *Calep* 23a, 508a, 685a; *GostGosp* 14, 26, 56, 98; *GórnTroas* 38; *GrabowSet* M3v; *LatHar* 707; *WujNT Mar* 14/42, *Ioann* 19/26, 42; *SarnStat* 1232; *WitosłLut* A3, A5; *PowodPr* 7; Wnet záś Wilkowłka kępá/ zá nią blińko Druga co ma łwe od miáłtá przezwiłko. *KlonFlis* F4v, C2v, G; *KochPhaen* 8.

blisko do kogo, czego (3): Też ony ryby ktore z morza wychodzą [...] á czo bliżey do wierzchu rzeki/ ty łą lepźze. *FalZioł* IV 45b; *BielKron* 455; *BudBib Deut* 22/2.

blisko od kogo, czego (3): *BielKron* 318; Browar bliżey od dworá/ coby raz wraz záwarzał *GostGosp* 170; Iełt Szarolż á záś blyży od Polłkiej gránice. Te łą zamki *CzahTr* Hv.

Zwrot: »bliżej się przybliżyć«: Gdy sie ku mieřtzu bliżey przybliżyli/ [Nikodem i Józef] s konij fwyh zliedli *OpecŻyw* 154v.

Wyrażenie: »blisko przyległy« (2): *BielKron* 337; Nád tom obaczył ifz pogránicżne Kliażetá/ y kroleřtwá bliřko przyległe/ řzukáią pilnie przyczyny czekáiąć fkończenia rzeczy *BudBib* 2.*Mach* 9/25.

Szeregi: »(tak, nie) daleko, (jako i, ani) blisko; blisko abo, (nie) daleko« (2 : 2): *OpecŻyw* 48v; ktory [nieprzyjaciel] ie poimawřzy weźmie w niewolą do źiemie nieprzyjacielřkiej ták dáleko iáko y bliřko. *BibRadz* 3.*Reg* 8/46; Ten Mohacż miářteczko było nie dáleko Dunáią/ thákże bliřko nie dáleko drugiey rzeki Draw. *BielKron* 306v; *GórnDworz* L15v.

»tak blisko jako y opodal«: ktorzy miedzy okolicznemi narody řą/ ták bliřko iáko y opodal od ciebie/ od iedney gránice źiemie áż do drugiey. *BibRadz* *Deut* 13/7.

blisko cum G: koło, przy, obok, u, pod (245): *Marcli*¹ Av; *BierEz* Q 2; *OpecŻyw* 30v, 41v, 67; *FalZioł* I 153c, IV 44c, 45b, V 23b, 34v; Stragira teź ieřt miařto w Traciey bliřko gory Olimpu. *BielŻyw* 86; *RejKup* v2v; *HistAl* A2, K8v, M4v, N3v; *LibMal* 1551/162, 164v; *KrowObr* 128v; *RejWiz* 101v, 148; Czemuřcie bliřko muru przyřtąpili? *Leop* 2.*Reg* 11/21, *Lev* 1/16, *Prov* 7/8, *Luc* 10/32, 19/11, *Ioann* 19/20; *RejFig* Bb2; *BibRadz* I 98d marg, *Iudic* 19/11, *Ier* 52/7, 1.*Mach* 4/18, *Mar* 11/1 (9); *OrzRozm* A3v; *BielKron* 16v, 27, 28v, 33v, 41v (110); *Mącz* 326a, 327a; iżeřmy tych kráin bliřko gdzie bobry łowią *SienLek* 243; *LeovPrzep* B3v; *GórnDworz* I3, O6, Bb7; A gdyż iuż bliřko Rzymu był/ ieły wřzytki dzwony w mieřcie dzwonić *HistRzym* 38v, 78v, 85v, 101v, 128, 130v; *RejPos* 208, 256v; *RejZwierc* 9, 86v, 160v, 205, 274; *BielSpr* 4, 27v, 29v [2 r.], 43v, 53v [2 r.] (9); *BudBib* 1.*Mach* 11/4, 2.*Mach* 4/33; *HistHel* B2; *Strum* I2v, L2, N4; *BudNT* *Ioann* 11/54; *StryjWjaz* B4; *ModrzBaz* 52, 79, 83v; *SkarJedn* 229; *SkarŻyw* 81, 89, 90, 101, 167 (14); Potym byli bliřko onego miářteczká do ktorego řzli *MWilKHist* Kv; *StryjKron* 46; *GórnRozm* D2, E3 [3 r.], G; *ActReg* 67, 86, 127; *GórnTroas* 8 [2 r.]; *KochAp* 12; *LatHar* 734; A iáko kto nabliżey iářnořci/ iářnieyřzym fie řtawá *KořakSzcześl* A2; iż blisko miářtá było mieyřce *ono*, gdzie był vkrzyżowan Ieřus. *WujNT* *Ioann* 19/20, *Luc* 15/25, 19/11, *Ioann* 3/23, 4/5 (12); *SarnStat* 53 marg, 349 marg, 363, 366, 444 (7); *KlonFlis* B3v, G3v; *KlonWor* 19; *KochPhaen* 12.

[comp i sup] W połączaniu z wyrazami lub wyrażeniami oznaczającymi miarę:

bliżej czego (2): Piotr Alonřus [...] wymyřliř [...] puřcić sie ná morze [...] tym obyczáiem/ iákoby nigdziey nie był bliżey piąćdzięřiąt mil tych Kráin/ ktore Kolumbus wynálazł. *BielKron* 443v; nie była [ryba] ich nigdziey bliżey mile/ bo wnet wyrzawřzy ią wielkim řzumem pływąc/ uciekáli od niey *BielKron* 452v.

bliżej od czego: Tedy day przebić Przekopę/ od kóncá do kóncá Grobléy/ wzgłáb póřtora łokćia/ á ná řzerz dwa: á od Grobléy nabliżey dźiesięć łokći. *Strum* I4.

Przysłowie: Bo ząwřdy ci więcey iedzą Ktorzy bliżey miřy řiedzą *RejRozpr* C3v.

W przén (23) : iż do złořliwey duřze nigdy sie bliřko Duch řwięty przyřtępić nie może. *RejAp* 35; A gdy iuż ták řpráwiř myřł á řerce řwoie/ przyřthápże co nabliżey do tego Páná řwoiego *RejPos* 205, 184v [2 r.]; Bo im nabliżey řtanieřz przy řzczyrořci řłowá Páńřkiego/ tymes nabęřpiecznieyřzy *RejZwierc* 196; á im bliżey do tego ogniá/ ktory Bog wnich zápálá/ przyřtápifz/ tym sie rychley zągrzeieřz. *SkarŻyw* A3.

Zwrot: »stać (się) blisko (bliżej)« (3): Rzecz Pan Bog/ owofczy moy Choć łam ku mnie ty/ bliżey łtoy Bos nazemi zdalicka łtał *RejKup* V; Ale teraz w Chryłtułie Iezufie/ wy ktorzyłcie/ niekiedy byli dáleko/ łtáliłcie łie bliłko/ przez krew Chryłtułowę. [*facti estis prope*] *Leop Eph* 2/13; *WujNT Eph* 2/13.

Wyrażenia: »prawdy blisko«: Dżiwnie to prawdy bliłko/ Ze człek Bożé igrzyłko. *KochPieł* 27.

blisko cum G (13): [*Syn*] łam dułłé iéy náłwiéłłą z wielkim wefelim do nieba prowadzil/ ij bliłko łwiéłé troyce poładzil. *OpecŻyw* 179, 180v; [*Judasz*] Choczya blyłko pana chadzal A wzdy go też iednak łdradzal. *RejKup* i7, t8v, z4v; *RejZwierz* 118; *Mącz* 326a [2 r.]; *RejPos* 177; To iest powiáda/ co rzekł Pan Bog: wczczony będę wtych ktorzy bliłko mnie łą *SkarŻyw* 492; Niebá takżé bliżey chodżi/ Gdy nikomu nie nie łzkodżi. *KochMRot* B2v, B2v; *ReszPrz* 62.

2. O stosunku czasowym (272) :

a. *O czasie przyszłym: rychłó, wkrótce, w niedalekiej przyszłóci, wnet, niezadługo, prędko* (225) : On rzekł/a wżák bliłko iuż noc/ A táć mi ma wiele pomoc *BierEz* R2v; A gdy iuż był blyłko wieczor/ połłedł z miałta *OpecŻyw* 76, 65v, 69v, 117v; *TarDuch* A3; *FalZioł* V 20c; *PRołłé* moy pánie áby co nabliżey przypułłcił do łáłkawyłch vłłú łwoich/ wołanie moje *RejPs* 188; Bom iá bacżąc te niezgodę Wydząc blyłko łwoię łkodę. Zabrawły wýtko czom miała *Preczem* łię od niei wezbrała. *RejKup* d6; *MurzNT Mar* 13/29, *Ioann* 6/4, 7/2; *LubPs* Tv; *Leop Ioann* 6/4; *RejZwierz* 141 v; Gdy iuż wypułłczáią łiłtki/ thedy wy łámi z łiebie poznawáćie żeć iuż bliłko láto. *BibRadz Luc* 21/30, 22/1, *Ioann* 7/2; bo bliłko łwítanie nadchodżiło. *BielKron* 409v; iż iest bliłko w ten czás náđ thobą zbáwienie twe *RejPos* 226v; á iuż było bliłko zginienie okręthu onego. *RejPos* 236, 4v, 5v, 8v, 160, 226 [2 r.] (11); Pánie miły łimá bliłko/ Bárzo wąłkie mam łukniłko. *RejZwierc* 234v, 170v, 190; *BudBib* 4. *Esdr* 14/16; *BudNT Ioann* 11/55; bo niebełpieczeńłtwá te/ ktore łą od nas opodal/ máłó łię ich boimy [...] ále gdy łą bliłko/ to iuż drżymy *GórnRozm* D4; *ActReg* 130; łimie ná łániách drzewá y włzelákiego czynu przyczyniay: Rzeki/ błotá/ łániá łzey y bliżey drogę wyprołtuiełz. *GostGosp* 86; *Phil* N3; Ták opocz chorob/ ktore ciáłu mgłemu/ To w tę to w owę łztychy podawáią/ A łmierci co raz bliżey przymykáią. *RybGęłi* D; A były blisko *Kuczki*/ łwiéłó *Zydowłkie*. *WujNT Ioann* 7/2, *Matth* 24/32, *Mar* 13/28, *Luc* 21/30, s. 298 [3 r.], *Ioann* 2/13 (10); *SarnStat* 313, 459, 535, 807, 1247 (7); *KochPhaen* 20.

blisko do czego: Bárzo v nas grołz łwierzyná/A bliłko iuż do *Marćiná*. *RejZwierc* 234v.

blisko od czego: áby łynowie/ áni náłbyth dáleko byli od łat oiczwłłkich/ áni theż przyliłz bliłko. *GórnDworz* Hh4v.

blisko ku czemu: Ółtatek zimy pocżáwłzy okołó *Gromnic* aż blisko ku *Wielkiej noci* łtale zima połtoi *LudWieł* B.

Frazy: »czas (dzień) blisko jest« (15): *OpecŻyw* 57; Bowiem bliłko iest dzień *Páńłki* w padole *Rozłiekánia*. *Leop Ioel* 3/14; rzeczćiełz mu: Miłtrz włkázue. Czás moy bliłko iesth/ v łiebie obchodżę *Wielką noc* z zwolenniki łwemi. *Leop Matth* 26/18; *BibRadz Apoc* 22/10 [2 r.]; *LeopPrzep* G, G3v; *BudBib Ez* 30/3 [2 r.], *Soph* 1/7, 14; Bliłko łą żádáné czáły. *KochPs* 145; *WujNT Matth* 26/18, *Apoc* 1/3, 22/10.

Zwroty: »tuż [za kim] blisko być« = *nadchodzić po kim*: Bo ten kthory iuż tuż zá mną blisko ieft/ więtfzy mnie ieft *RejPos* 277v.

praw. (z *bezokolicznikiem*) »być bliżej« [szyk zmienny] = *mieć pierwszeństwo, być w pierwszej kolejności, dokonać się najpierw, przede wszystkim* (2): thedi ma, myanowáč dw Człowyekv z ony wífy z ktorey vczyekl. z kthorimy bliŃche bándzie wywyefzcz fzye [*lege*: z którymi bliżej będzie wywieść się] mjfzli go. pokonacz. *MetrKor* 40/817; a Gdiby ten vcziwy stanyfslaw y smalfzoką [*lege: małżonką*] swoyą: myely by wolą przedacz ten Ogrot komu ynnyemu, tedi bęną błfzy czy slachetny panowę wyfzy opifzany splaczycz wyedluk zaczungu ludzy przyfzyęfznych *ZapKościę* 75.

»blisko się przybliżyć (przybliżyć)« (5): *OpecŻyw* 58v; ábowiem iuż co dáley to bliżey przybliża fie ten vpádek moy *RejPs* 44; Vznay fie nieboracżko á pokutuy/ ábowiem iuż fie blisko przybliża kroleŃtwo twoie. *RejPos* 11, 276; *SarnStat* 1227.

Wyrażenia: »blisko przypadający«: rofkázuiemy: ábyś ná Rocéch ZiemiŃkich tám a tám blisko przypadájących ná fkárgę fzláchetného N. z N. ftánał. *SarnStat* 1242.

»potym blisko będący« = *po sobie następujący*: ieflibyŃye kto przeciw niemu ozwał o toż mężoboyŃtwo ná trzech Sądziech pothym blisko będących/ áby był gotow odpowiadác wedle práwá *GroicPorz* ov.

»blisko przyszły« (87): *ComCrac* 15v [2 r.]; *ConPiotr* 33, 34v, 35; *LibMal* 1554/185v; *ZapWar* 1550 nr 2655 [2 r.]; *Diar* 52; Ale cię ruŃzam ná Siem wálny Koronny blisko przyŃzły *UstPraw* C2, C2, E2v, G; *BielKron* 217; kthory [*Mesjasz*] miał wiele ludzi náwrocić/ [...] á iuż opowiedác im blisko przyŃzłe ono zállubione miłofierdzye Páńskie *RejPos* 295; *ZapKościę* 7v, 10v, 12; A Támże ná Séymie PiotrkowŃkim Koronnym blisko przyŃzłym obyczay náleżć będziemy powinni/ wedle ConŃtituciy piérwŃzych *SarnStat* 79, 39, 56 [2 r.], 88 [2 r.], 93, 94 [2 r.] (69).

W przen (52) : Ale co mowi pińmo? Blifko ieft Ńlowo w vŃtách twoich/ y w Ńercu twoim. *Leop Rom* 10/9, *Deut* 30/14; Gdyż wiefz žec czás iáko wodá ciecże/ A co bliżey to do kreŃu bieżyfz *RejPos* B; iž iuż Ńad á ręká PáńŃka blisko nád nim Ńtoi *RejPos* 322; Gdżie człowieká wicher pędzi/ A Ńmierć bliżey niž ná piędzi. *KochSob* 69; *WujNT Rom* 10/8; Pan Bog [...] odfŃępfstwo od wiary Ń. y iednoŃci koŃciołá Ńwego/ mieczem pogáńŃkim gubi. kthorym iž iuż blisko do Ńzyie wáŃzey przymierza *SkarKazSej* 688b.

blisko od kogo: Bo blisko (ieft) od ciebie Ńlowo bárzo *BudBib Deut* 30/14.

blisko u kogo, czego: Ale v ciebie ieft blisko w vŃciech twoich rzecz/ á w Ńercu vczynek iego *BielKron* 45.

Frazy: »Pan (Bóg, Jehowa, imię Boże, ty) jest(eŃ) blisko« (15): *LubPs* 12 [2 r.], bb6v; *Leop Philipp* 4/5; WYŃłáwiác cię będziem o Boże/ wyŃłáwiác cię będziem/ abowiem blisko iefth imię twoie *BibRadz Ps* 74/2, 118/151, *Philipp* 4/5; *RejPos* 9, 9v; *BudBib Ps* 119/151, *Is* 50/8; Blifko ieft pan tych/ kthorzy do niego wołáią *KochPs* 211; *KołakSzczęŃl* B3, B4; Pan blisko ieft. [*Dominus prope est*] *WujNT Philipp* 4/5.

»blisko jest KroleŃtwo Boże« (6): *BibRadz Luc* 28/31; *RejPos* 4v, 5v, 7v, 8v; gdy vyžrzye iž Ńię to będzie dżiáło/ wiedzcieŃz żeć blisko ieft kroleŃtwo Boże. [*prope est regnum Dei*] *WujNT Luc* 21/31.

Zwroty: »blisko być we drzwiach« = *nadchodzić* (2): także y wy/ gdy vyrzyćie to wŃzytko/ wiedzcie iž blisko ieft we drzwiách. [*quia prope est in ianuis*] *WujNT Matth* 24/33, *Mar* 13/29.

»blisko przybliżyć się« (2): iáki to ieft ftrách grzeŝnemu człowiekowi leżącemu w grzechach/ gdy fie bliŝko przybliża Pan iego do niego *RejPos* 177, 63v.

»blisko przystępić (sie)« (9): *RejPos* 183 [2 r.], 183v, 202, 213; Tą cnotą bliŝko každy do Bogá przyŝtępuie *ModrzBaz* 136v.

»blisko wisieć, zawisnąć [nad kim]« = *zagrozić komu w niedalekiej przyszłości* (2): Zá czym boię fie/ ábj tákoweż prorocstwo nád námi bliŝko niewiŝiało *PowodPr* 75, 5.

Wyrażenie: »blisko końca« (2): *OpecŻyw* 40v; Potym bliŝko końcá czwartégo roku tenże Grzegórz/ który kupił/ oŝtátek pieniędzy chce dáć y zápláć Fráncifzkowi przedawcy *SarnStat* 689.

blisko cum G = przed, pod (8): *OpecŻyw* 53, [162v]; bo heremysz blysko narodzenya był poszwyczon yakosz o tym napysano *PatKaz III* 95v; *ForCnR* D3; *BielKron* 307v, 376; *ReszPrz* 94; á będzie bliŝko czáŝu Seymu/ wnet on vrzędnik wrżkomo fie rozniemoże/ y roki odwoła. *GórnRozm* I4.

a. *Bezpośrednio przed czymś, na krótko przed czymś [cum G]* (28) :

Zwrot:»(być) blisko [czego]« (28): Też y ci bliŝko ŝmierci ktorzy fie pławią po wodzie. *BielŻyw* 22, 134; á obłoczyłeś nas ciemnoŝciámi ŝmętnemi áż bliŝko ŝmierci. [*cooperuit nos umbra mortis*] *RejPs* 66v, 140, 157v; *LubPs* gg5v; Iż po czáŝie Kroleŝthwá onego/ záczną fie zwády wielkie/ ták bárzo/ iż będzie bliŝko vpádku *BibRadz* 4.*Esdr* 12/18; Bliŝko tego ieft iefli tego nieuczyniá iż w pádną w błáđ wielki *BielKron* 198v, 18 *marg*, 107, 459; *Mącz* 342a; ktorą [żyłę] drugdy nieopátrzny lekarz miaáto głowney zácina/ co ieft bárzo źle/ á bliŝko ŝzkody żywotá. *SienLek* 36, 34, 35v; *RejAp* 150v; *RejZwierc* [28v]; to dziecię miaáto Vpad oyczyźnie przynieŝć: czego/ widzę/ bliŝko. *KochOdpr* D2v; [Józef] wziął z łobą ná onę trudną y niebliŝką drogę/ Pánnę bliŝko iuŝ rodzenia będącá. *SkarŻyw* 243, 291, 333, 368, 373, 507 (7); Boc iŝcie chorował áż blisko ŝmierci [*usque ad mortem*] *WujNT* *Philipp* 2/27, 2/30; *SkarKaz* 580b.

b. *O czasie przeszłym; niedawno, dopiero co* (19) :

blisko po kim: Po nim bliŝko/ trzey ieden po drugim ŝproŝni Heretykowie/ [...] ná teyże Cárogrockiey Stolicy ŝiedzieli *SkarJedn* 392.

Wyrażenie: »blisko przeszły (przeminięły)« (18): *LibMal* 1546/110 v, 1551/161, 162v; *Diar* 84; źleŝcie tám tuŝyli Seymowi Piotrkowskiému / bliŝko przeŝłemu: názwáliŝcie go Klátwą Bożą *OrzQuin* E3v; IZ Doŝtoieniŝtw y Vrzędow po Séymie bliŝko przeŝłym/ wedle ŝtáregó zwyczáiu przez nas podánych niegodzi fie nam bráć *SarnStat* 80, 17, 274, 347, 444, 491 (13).

3. *O stosunku pokrewieństwa* (3) : Nie ták dáleko zákázuie krewnoŝci, ále [...] áże do czwartégo ŝtopniá: A to dla tego pomkniono, áby ŝám bliżey do wítawy Bożey nie pomysłáli ludzie *SarnStat* 600.

Wyrażenia: »blisko krewny«: á iuż opuŝć wŝytek národ ŝwoy y bliŝko krewne przyacióły ŝwoie. *RejPs* 68.

»blisko krwią powinny«: A pan Lupá Podlodowski/ iż był ŝtárfzym nád dworem kŝiędzá Mácieiowŝkiego/ [...] y bliŝko krwią powinnem/ iáko ná zyemi chadzał/ ták y do niebá iŝć muŝiał *GórnDworz* Dd7v.

4. *W zgodzie, w porozumieniu, w serdecznych, zażytych stosunkach, ku pomocy* (9) :

blisko cum G = przy, koło, obok (3): Ci ktorzy bliŝko mnye byli z dáleká pátrzáli *LubPs* K3v; Wielká/ Więthŝa/ y iefztze Náwiewŝa/ bąd przy nas bliŝko *KrowObr* 176v; *SarnUzn* G3v.

W przeni (6) : Otwórz sie ferce moie floneczné iałnościj/ [...] bo májs boga blińko. *OpecŻyw* 18v; *Leop Eph* 2/13; *BudNT Eph* 2/17; *KochPs* 47; y przyśzedźy [*Chrystus*] opowiedział pokoy wam ktorzyście byli dáleko/ y pokoy tym ktorzy bliżko. [*et pacern iis, qui prope*] *WujNT Eph* 2/17.

blisko komu: Blińko ieft Pan wśsem co go wzywáią: [*prope est*] *Leop Ps* 144/18.

5. *Dokładnie, słusznie, wyraźnie, ściśle, wiernie, bardzo, pilnie; na pewno, podobnie* (28) : *Diar* 86; kthore znáki fą dáleko od męczenia odwodzące/ ktore blińko ku męce wiodące/ kthore nablížey. *GroicPorz* hh3v; *BielKron* 449v; *Prot Cv*; Ale chcefzli nablížey w tym rozumu zeprzec/ Rádząc częśfto w ty kfiáźki á s pilnością pátrzyć. *RejAp* [AA6], 3v; *GórnDworz D*; *RejPos* 260; *WujJud* 177v; *CzechRozm* 173v [2 r.]; czego niémáłz/ tego niecháć: á lékárftwo kthóreby nablížey włańnością sięgáło/ ná mieyfce tám tego dáć. *Oczko* 38; A ci Deputáci [...] mieli z nim co nablížey oné práwá Litewfkie zgodzić. *SarnStat* 57, 46, 47; ácz było tákich więcey rowno zemną przeciwko ofobie W.M. mego Mćiwego Pána W.M. iefzcze bliżey mnie krwią dofięgłych *CzahTr* A2v.

Zwrot: »bliżej dochodzić« = *być bliższym racji, mieć rację, słuszność*: y trzebáby nam Sędźiego/ ktoryby vznawał/ kto z nas bliżey dochodzi rżeczy *GórnRozm* C4.

Szereg: »najwięcej a nablížey«: ktorziby [*ludzie*] fię ile naywięcey á nablížey mogą przymykáli á ftołowáli do dobroći a do mądrości Bożey. *ModrzBaz* 13.

blisko cum G (2): *BielKron* 205v; Tegoż ypşylon wzywáią téż Fráncuzowie, ále inákřym nie tym dźwiękiem. Niemcy coś bliżey nas *JanNKar G*.

W przeni (7) :

Zwrot: »blisko przystąpić (przystępować)« [*szyk zmienny*] (7): *OpecŻyw* 103; *BialKat* 68v; á wykład náłz áby do prawdziwey chwały Bożey y wiáry zbáwienney co nablížey przyśtępował. *WujJud* 34; *ModrzBaz* 9v, 74; *ReszPrz* 57; *JanNKar* F4v.

6. *Okóło, prawie [w połączeniu z wyrazami oznaczającymi ilość lub miarę]* (33) : *KromRozm I N*; *KromRozm III O6*; Potym we dwieście lat blińko zá Leoná dziewiątego/ [...] [*Grekwie*] ten dziewiąty ártykuł przyczynili. *SkarJedn* 232, 94; *SkarŻyw* 293, 336, 364, 374, [407]; Pożegnał nas, y wsiadźy ná koń iechał w drogę. Tym czáfem (a iuż blińko rok iáko odiechał) *CiekPotr* 12; iedną ná dzień kwartą winá do roku fto złotych blińko vtráći. *SkarKazSej* 704b, 681b, 691a.

blisko cum G (20): ludzie [...] przetho dłuęo trwáli ná fwiecie blińko tyfiácá lat. *BielKron* 5v, 162v, 168, 297v, 308, 361 (9); A gdyfz Apollon z krolewną fwą blińko iuż roku byli będąc z sobą w wielkiey łáfce. *HistRzym* 14v; *BielSat Cv* [*idem*] *BielRozm* 17v; *CzechRozm* 168; *SkarŻyw* 291, 520; z ktorego [*Rzymu*] potym blińko ftá tyśięcy ludźi ku boiu godnych wychodziło *GórnRozm* L4v, E; *KochCz* A2; *PowodPr* 43; *CiekPotr* 10.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (9) : Iuxta Blisko/ podle/ nie dáleko wedle. *Mącz* 179d, 325d, 326a [3 r.]; *Calag* 361a; Prope – Blisko. *Calep* 860b; Propinque – Blisko. *Calep* 862a, 860b.

Cf **BLISKU**, **BLIZ**, **BLIZU**, **NIEBLISKO**